

is het goedgekeurd dat het bestuur de dienaren te Patna niet had toegestaan om nog 50 man te kopen, die volgens hun brief van 3 maart 1764 voor 250 sicca ropia de man, of 500 sicca ropia de kist te verkrijgen was. Tevens is het goedgekeurd dat een particuliere partij, die voor de enorme en vaste prijs van 700 sicca ropia de kist werd aangeboden, van de hand is gewezen. [fol. 1739] Met het bestuur koestert de Hoge Regering geen hoge verwachtingen dat de verwerving in het komende jaar beter zal zijn dan in het voorafgaande, omdat volgens zijn brief van 13 december 1763 de opiumvelden in de bovenlanden door de legers van de Engelsen en de nawab zijn verwoest en de planten vertrapt en slechts nieuwe aanplant verbetering kan brengen. Maar omdat het bestuur in de latere brief van 20 maart 1764 weer enige hoop geeft, wenst de Hoge Regering eveneens dat er meer succes zal zijn. Het bestuur meldt dat de overeenkomst met de Engelsen om al de opium gelijkelijk te verdelen, door het onredelijk gedrag van het Engelse opperhoofd te Patna, Batson, bij de afloop van de inkoop niet werd nageleefd. Met het bestuur hoopt de Hoge Regering [fol. 1740] dat zijn vervanger, of toekomstige vervanger, de bevelen van het Engelse bestuur te Calcutta, om de overeenkomst op te volgen, stipt in acht zal nemen. Er wordt verwacht dat het bestuur zich er ook aan houdt, evenals aan de bepaling van de prijs en, indien toepasselijk, aan de hierboven gemaakte opmerkingen. Men hoopt wel dat de kavelprijs van 1760, die inclusief de onkosten gemiddeld f 451,6,- de kist bedroeg, niet overschreden zal worden. Er is besloten om 1000 kisten te bestellen, waarvan één derde in halve kisten van 75 pond. Om het gevaar van moeilijkheden door een plotselinge dood door ziekte te vermijden, is het een goede zaak dat de opiumleverancier Sadanent, die 15 maanden in de logie was vastgehouden zonder zijn schuld te voldoen, is vrijgelaten. [fol. 1741] Als enige zekerheid voor de Compagnie tekende Sadanent een schuldbekentenis voor 2500 sicca ropia, of f 3937, waarvan men gebruik kan maken, mocht hij tegen de verwachting in weer in betere omstandigheden geraken. Betreffende de salpeterhandel meent de Hoge Regering, evenals Louis Tallefert, dat het vierde lid van zijn advies, ingevoegd in het geheime besluit van het bestuur van 25 maart 1763 en de brief van 22 augustus 1763, had moeten worden opgenomen in het antwoord van het bestuur op de brief van het bestuur te Calcutta van 22 maart. Daarin stelde de Engelsen een verdeling van tweederde voor hen en eenderde voor de Compagnie voor)

--- namentlijk dat men, niettegenstaande de aangehaalde redenen tegen haar gepreetendeert voorregt in desen handel, nogthans uyt aanmerking van de gesteltheyd van tijd en saken, waaraan reeds soveel was opgeoffert, wel soverre wilde toegeven om voor 1763 af te staan van ons bij het verdrag van 1745 blijkend regt om van de salpeter in het district van Mouw vallende, een grooter aandeel, als de Engelsche Compagnie te genieten. Hetgeen door de meerderheyd niet goedgevonden was, terwijl wij voor het overige het gemelde antwoord en haare verdere behandelingen sowel ten aanzien van dit articul hebben goedgekeurt, als omtrent het gedrag der Engelschen, hetwelk men sig, hoeseer het ook in deesen van de redelijkheid is afgeweeken, als deselve sedert difficulteerden ons eenige salpeter af te staan, en veel min te voldoen aan haare belofte, in de presente gesteltheyd van tijden, wel dient te getroosten, in hoop nogtans voor het vervolg dat de ordres der heeren directeuren van de Engelsche compagnie, aan haar door Uw Wel Edele Hoog Agtbare direct bedeeft bij missive van den 13^e oktober 1763, het Calcats ministerie in betere dan de voorgaande denkbeelden brengen zullen.

Fol. 1741v-1742v.

(Het bestuur is geschreven dat men verwacht, dat er alles aan gedaan zal worden om de bestelling [fol. 1743] voor Azië, die op 22 mei 1764 op 500.000 pond was bepaald, te voldoen en desnoods een goed gedeelte van die voor Nederland. Een nieuwe voorraad is wegens de dagelijkse vermindering beslist noodzakelijk en het bevel om aan de bevoorradiging van Azië boven die van Nederland voorrang te geven, is vernieuwd. Het bestuur verzocht om de schuld van de gewezen gomasto, of factor, in Ghazipur, Ghulabsen, genoemd in zijn brief van 23 augustus 1763, als hopeloos te mogen afschrijven. Een besluit hierover is uitgesteld totdat het bestuur te Patna de daarvan gevraagde rekening heeft ingediend. Men